

Divisionskalkyl – Sammanställning

Divisionskalkyl är en självkostnads kalkyl som används när ett företag producerar en enda typ av produkt eller tjänst, eller när produkterna är så lika att de kan räknas som en enhet. Metoden är vanlig inom massproduktion under en given period.

När används metoden?

- Massproduktion av homogena produkter (t.ex. cement, papper, socker)
- Standardiserade tjänster (t.ex. taxi, gym medlemskap)
- Passar bäst när alla produkter har samma resursförbrukning

Grundformel

Kostnad per enhet = Totala kostnader / Verklig volym = TK/styck

Varianter av divisionskalkyl

1. Enkel divisionskalkyl (genomsnittskalkyl)

Beskrivning: Alla kostnader (fasta + rörliga) slås ihop och delas med den faktiska volymen under perioden.

Formel: Självkostnad per enhet = Totala kostnader / Faktisk volym

Används när: Produktion och försäljning är stabil och jämn.

Nackdel: Vid ojämn produktion kan fasta kostnader fördelas oproportionerligt och ge missvisande kostnad per enhet.

2. Normalkalkyl

Beskrivning: Fördelar fasta kostnader baserat på normal volym (genomsnittlig volym över längre tid) istället för faktisk volym.

Formel: Självkostnad per enhet = (Rörliga kostnader / Faktisk volym) + (Fasta kostnader / Normal volym)

Fördel: Jämnar ut effekten av volymvariationer.

Exempel: Om normal produktion är 10 000 st, men en månad producerar man bara 8 000 st, fördelas de fasta kostnaderna ändå på 10 000 st.

3. Minimikalkyl

Beskrivning: Tar endast med rörliga kostnader i kostnadsberäkningen. Fasta kostnader behandlas som periodkostnader.

Formel: Minimikostnad per enhet = Totala rörliga kostnader / Faktisk volym

Används när: Man vill veta lägsta pris för att täcka de rörliga kostnaderna.

Obs: Täckningsbidraget måste vara positivt för att bidra till att täcka de fasta kostnaderna.

4. Ekvivalentkalkyl

Används när man producerar flera produkter som liknar varandra men kräver olika mycket resurser. Produkterna räknas om till en ekvivalent enhet med hjälp av omräkningsfaktorer.

Ekvivalenttal

Ekvivalenttal är den **omräkningsfaktor** som visar hur mycket resurser en viss produkt kräver jämfört med basprodukten (som har ekvivalenttal 1). Om en produkt tar dubbelt så lång tid eller använder dubbelt så mycket material som basprodukten får den ekvivalenttal 2.

Ekvivalentmängd

Ekvivalentmängd är den **omräknade produktionsvolymen** när olika produkter görs jämförbara genom att ta hänsyn till skillnader i resursförbrukning. Alla produkter räknas om till en gemensam "jämförelse-enhet".

Formel: Ekvivalentmängd = summan av (antal enheter av produkten multiplicerat med ekvivalenttalet). Summera därefter resultaten för respektive produkts ekvivalentmängd för att få **total ekvivalentmängd** för hela produktionen.

Räkna nu ut **kostnad för en produkt** = total kostnad under perioden $\times$ (produkts ekvivalentmängd $\div$ total ekvivalentmängd)